

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. ректора ДБТУ

Руслан ТИХОНЧЕНКО

«25» листопада 2021 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ПРОВЕДЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ СИСТЕМИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В
ДЕРЖАВНОМУ БІОТЕХНОЛОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

УХВАЛЕНО

рішенням вченої ради ДБТУ

протокол № 3 від «25» листопада 2021 р.

ЗМІСТ

	стор.
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	3
1.1 Терміни і визначення понять.....	3
1.2 Процедури і заходи внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти згідно Закону про вищу освіту.....	4
2. ПРОВЕДЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ.....	8
2.1 Види аудиту.....	8
2.2 Процедурна деталізація аудиту.....	8
3. КОРИГУВАЛЬНІ ДІЇ.....	9
4. ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ Й РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАПОБІЖНИХ ДІЙ ...	10
5. СХЕМА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ.....	11

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення ґрунтується на принципах, викладених у «Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти (2006, 2015), міжнародних стандартах ISO 9001:2008 та ISO 9001:2015, національних стандартах ДСТУ ISO 9000:2015 IDT Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів; ДСТУ ISO 9001:2015 IDT Системи управління якістю. Вимоги; ДСТУ ISO 9004:2012 IDT Управління задля досягнення сталого успіху організації. Підхід на основі управління якістю.

Це положення визначає принципи організації, порядок проведення, та аналізу результатів внутрішнього аудиту системи забезпечення якості та здійснення коригувальних та запобіжних дій (далі – Внутрішній аудит) в Державному біотехнологічному університеті (далі – Університет).

1.1 Терміни і визначення понять.

У цьому положенні застосовано терміни та визначення понять, наведені в ДСТУ ISO 19011:2012, а саме:

аудит – систематичний, незалежний і задокументований процес отримання доказів аудиту й об'єктивного їх оцінювання з метою визначення міри виконання критеріїв аудиту;

критерії аудиту – сукупність політики, методик або вимог, які використовують як еталон, з яким порівнюють докази аудиту;

доказ аудиту – протоколи, викладення фактів або інша інформація, що є істотною для критеріїв аудиту й уможлиблює їх перевірку;

дані аудиту – результати оцінювання зібраних доказів аудиту за критеріями аудиту. Дані аудиту можуть свідчити про відповідність або невідповідність критеріям аудиту, або вказують на можливості поліпшення;

висновок аудиту – підсумок аудиту, який формулює група з аудиту після розгляду всіх даних аудиту;

об'єкт аудиту – організація (процедура і захід), що підлягає аудиту;

аудитор – особа, яка має компетентність для проведення аудиту;

програма аудиту – один або декілька аудитів, запланованих на конкретний період часу і спрямованих на досягнення конкретної мети; програма аудиту містить усі види діяльності, потрібні для планування, організації і проведення аудитів;

план аудиту – опис видів діяльності й заходів з проведення аудиту;

сфера аудиту – обсяг і межі аудиту; обсяг аудиту зазвичай охоплює опис місцезнаходження ділянок, структурних підрозділів організації, видів

діяльності й процесів, а також терміни проведення аудиту.

1.2 Процедури і заходи внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти згідно Закону «Про вищу освіту» (№ 1556-VII, редакція від 02.10.2021; розділ V стаття 16 п.2.) :

«Система забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) передбачає здійснення таких процедур і заходів:

1. визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
2. здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
3. щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
4. забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
5. забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
6. забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
7. забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
8. забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;
9. інших процедур і заходів.»

Процедури внутрішнього забезпечення якості освіти згідно означених вище вимог урегульовані в Університеті наступним чином (табл. 1).

Таблиця 1

Внутрішня нормативна база та відповідальні особи в системі внутрішнього забезпечення якості освіти

Процедури та заходи (сфера аудиту)	Нормативний документ (критерії аудиту)	Аудитори	Відповідальні за корегувальні дії
1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти	Принципи – Стратегія розвитку ДБТУ з 2022 до 2027 року; процедури забезпечення якості – поточний документ Положення про проведення внутрішнього аудиту системи забезпечення якості вищої освіти в Державному біотехнологічному університеті; Положення про внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти в Державному біотехнологічному університеті.	Вчена рада Університету; Рада із забезпечення якості освіти Університету	Центр менеджменту якості освіти (далі – ЦМЯО)
2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;	Положення про освітні програми в ДБТУ; Положення про гаранта і групу удосконалення освітньої програми в ДБТУ	Координація роботи – ЦМЯО	Гаранти ОП, групи удосконалення ОП
3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти	Положення про організацію освітнього процесу Положення про стипендіальне забезпечення студентів, аспірантів та докторантів.	Гаранти ОП, головний бухгалтер	Деканати
4) щорічне оцінювання науково-педагогічних і педагогічних працівників	Положення про рейтингову систему оцінки діяльності науково-педагогічних працівників ДБТУ, Положення про рейтингову систему оцінювання управлінської діяльності керівних працівників та діяльності кафедр ДБТУ.	Тимчасова комісія, Координація роботи – ЦМЯО	ЦМЯО, Гаранти ОП, Завідувачі кафедр

5) щорічне регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті Університету, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб	Положення про відділ медіакомунікацій ДБТУ	Проректор з науково-педагогічної роботи, відділ медіакомунікацій	Деканати, ЦМЯО
6) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників	Положення про інститут підвищення кваліфікації ДБТУ	Інститут післядипломної та бізнес-освіти	Гаранти ОП, завідувачі кафедр
7) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою	Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисциплін в ДБТУ Положення про робочу програму навчальної дисципліни в Державному біотехнологічному університеті. Положення про силабус навчальної дисципліни в Державному біотехнологічному університеті.	Гаранти ОП	Завідувачі кафедр
8) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом	Положення про центр дистанційного навчання Положення про репозитарій – електронний архів	Проректори	Наукова бібліотека, центр дистанційного навчання, завідувачі кафедр
9) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації	Положення про освітні програми ДБТУ	ЦМЯО	Гаранти, декани, керівники відділів
10) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками Університету та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи	Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин; Кодекс академічної доброчесності ДБТУ, Положення про комісію з	Проректори	Наукова бібліотека, комісії з академічної доброчесності,

запобігання та виявлення академічного плагіату;	академічної доброчесності, етики та управління конфліктами, Положення про групу сприяння академічної доброчесності, Положення про заходи щодо запобігання випадків академічного плагіату, Положення про врегулювання конфліктних ситуацій у ДБТУ		етики та управління конфліктами
11) Відповідність освітньої та/або професійної кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників освітньому компоненту, який викладається	Згідно з п. 37 Ліцензійних умов впровадження освітньої діяльності 1187-2015-п., редакція від 24.03.2021 р.	Проректор з науково-педагогічної роботи, Координація роботи – ЦМЯО	Гаранти ОП, завідувачі кафедр
12) Досягнення науково-педагогічних працівників у професійній діяльності, які зараховуються за останні п'ять років (не менше 4 досягнень)	Згідно з п. 38 Ліцензійних умов впровадження освітньої діяльності 1187-2015-п. редакція від 24.03.2021 р.	Проректор з науково-педагогічної роботи. Координація роботи – ЦМЯО	Гаранти ОП, завідувачі кафедр

2. ПРОВЕДЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ

2.1 Види аудиту

Внутрішній аудит може бути плановим та позаплановим.

Плановий аудит проводиться згідно з цим Положенням. Програма і план внутрішнього аудиту складається ЦМЯО та затверджується ректором Університету. Внутрішній аудит проводиться один раз протягом трьох років.

Позаплановий аудит конкретних об'єктів аудиту може проводитись у разі отримання інформації (отримання заяви на ім'я керівника ЦМЯО) про наявність критичних невідповідностей, які впливають на результати освітньої та наукової діяльності Університету і відносяться до внутрішньої системи забезпечення якості освіти та не були виявлені при плановому аудиті. Позаплановий аудит затверджується наказом ректора Університету за поданням керівника ЦМЯО з визначенням відповідальних аудиторів. Звіт позапланового аудиту додається до звіту планового аудиту і враховується при складанні рекомендацій корегувальних дій відповідальними особами.

Внутрішній аудит проводиться згідно з цим Положенням та відповідно до Положення про освітні програми Університету, Положення про рейтингову систему оцінки діяльності науково-педагогічних працівників ДБТУ, Положення про опитування щодо якості освітньої діяльності в ДБТУ, Положення про рейтингову систему оцінювання управлінської діяльності керівних працівників та діяльності кафедр ДБТУ (нормативна база, заявлена в табл. 1) та інших документів.

Внутрішній аудит включає в себе проведення процедур і заходів, наведених в табл. 1, серед яких в тому числі перегляд освітніх програм, перевірка наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, оцінювання науково-педагогічних працівників, опитування стейкхолдерів, удосконалення педагогічної майстерності (підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників), перевірка стану освітнього середовища.

2.2 Процедурна деталізація аудиту

Аудиторська діяльність передбачає такі дії:

- розробка програми і плану аудиту ЦМЯО;
- видання наказу (розпорядження) про проведення внутрішнього аудиту;
- проведення процедур та заходів відповідальними особами (аудиторами);
- складання висновків аудиту аудиторами на основі отриманих даних аудиту і передача їх в ЦМЯО та особам, відповідальним за

корегувальні дії;

- проведення корегувальних дій;
- складання звіту про проведення корегувальних дій відповідальними особами та надання цього звіту в ЦМЯО;
- складання загального звіту про проведення внутрішнього аудиту ЦМЯО.

Елементи внутрішнього аудиту проводяться відповідальними за проведення аудиту (аудиторами), а результати передаються в ЦМЯО та надаються особам, відповідальним за корегувальні дії (див. табл. 1):

3. КОРИГУВАЛЬНІ ДІЇ

Коригувальні дії передбачають:

- аналіз невідповідностей;
- встановлення причин невідповідностей;
- розробка плану дій з метою уникнення повторення невідповідностей;
- визначення й проведення необхідних коригувальних дій;
- моніторинг ефективності коригувальних дій;
- складання висновків про втілення коригувальних дій.

Коригувальні дії розробляються із зазначенням термінів виконання й відповідальних виконавців.

Аналіз причин виникнення невідповідностей полягає у вивченні факторів, які могли привести до невідповідності, у пошуках і виробленні методів і способів усунення причин допущених відхилень. Аудитор проводить аналіз результативності й ефективності проведених коригувальних дій. Результативність коригувальних дій оцінюється позитивно у разі відсутності повторного виникнення невідповідностей при наступному аудиті. Якщо очікуваного результату не було досягнуто, розробляються додаткові коригувальні дії і описані вище дії повторюються. За необхідності проводиться позаплановий внутрішній аудит.

Докази аудиту, висновки проведення корегувальних дій (витяги з протоколів та/або звіти) передаються до ЦМЯО.

4. ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ Й РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАПОБІЖНИХ ДІЙ

Аналіз ризиків та коригувальні дії як елемент системи забезпечення якості освіти – це превентивні заходи, до яких залучаються представники всіх груп стейкхолдерів. Аналітична інформація акумулюється гарантами освітніх програм та ЦМЯО, і використовується при складанні програми внутрішнього аудиту.

Основні елементи:

1. Запобіжні дії здійснюються для поліпшення діючого процесу, запобігання виникненню ризиків та невідповідностей.

2. Для розроблення запобіжних дій необхідно здійснити такі кроки:

- встановити ненадійні й потенційно небезпечні процеси в діяльності Університету;
- провести перевірку й дослідження цих процесів;
- виявити причини виникнення потенційних ризиків і невідповідностей;
- розробити, затвердити й реалізувати заходи, які зможуть усунути ці причини або знизити ймовірність їх виникнення.

3. Підставою для розроблення запобіжних заходів може бути наявність здобувачів, у яких виникають труднощі в процесі навчання, складання іспитів; недостатня забезпеченість приміщеннями, устаткуванням, підручниками та іншою навчальною літературою.

4. Керівники структурних підрозділів, що забезпечують освітню та наукову діяльність, аналізують інформацію про можливості виникнення потенційних невідповідностей, ризиків та їхніх причин і планують заходи щодо їх усунення.

5. Джерелами інформації для здійснення аналізу потенційних невідповідностей та ризиків є:

- результати внутрішніх аудитів;
- результати аналізу системи управління якістю з боку керівництва;
- зворотний зв'язок від споживачів освітніх послуг;
- результати проведення коригувальних дій;
- результати анкетувань;
- результати зовнішніх перевірок;
- пропозиції, що надходять від працівників Університету.

6. Результати аналізу потенційних невідповідностей та ризиків можуть розглядатися на нарадах у структурних підрозділах, вчених радах

факультетів та Університету, науково-методичних комісіях, де приймається рішення щодо необхідності запровадження запобіжних дій. Запобіжні заходи включаються в річні плани структурних підрозділів.

7. У разі необхідності можуть розроблятися окремо документи (програми, плани) з реалізації запобіжних заходів. Планом запобіжних дій може вважатися документ, що містить у собі перелік заходів, заплановані терміни їхнього здійснення й відповідальних осіб за виконання заходів і дотримання термінів, а також ряд додаткової інформації.

8. Аналіз результатів вжитих заходів оцінюється при проведенні планового аудиту. Результат вважається позитивним, якщо усунуто причину потенційної невідповідності. Якщо причину потенційної невідповідності не усунуто, і виникає небезпека виникнення потенційних невідповідностей, ухвалюють рішення щодо розроблення і впровадження додаткових запобіжних дій.

5. СХЕМА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Позначення :

НМКД – навчально-методичні комплекси дисципліни

НПП – науково-педагогічні працівники

ОК – освітній компонент

ОП – освітня програма

ЦДН – центр дистанційного навчання

ЦМЯО – центр менеджменту якості освіти

